

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTRV. 18.
TELEFON ŠTRV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Potom demokracije do tolerance.

Ministrski predsednik Švehla je imel pri obisku razstave v Kroměřížu znamenit govor, v katerem je opozarjal na velik pomen dejstva, da sta dneva slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda ter Jana Husa državna praznika. Med drugim je dejal: »Skoraj vse stare rane verskih sporov so danes nehale boleti. Vsi vidimo, da nam je naše osvobojenje in osvobojenje demokracije dalo to olajšanje. Dejstvo, da je bilo mogoče praznike urejajoči zakon doprinesiti v sodelovanju vseh, katolikov in nekatolikov, čenim nad vse visoko... Je v tem jasn dokaz, kako zelo je pri nas napredoval misel za toleranco, ki je izraz višje kulture... Pripadnost k eni cerkvi ne sme biti za nikogar privilegij ali sramota. Sma na dobri poti: to vidimo v tem, da danes složno praznujemo spomin obeh mož, ki sta nam prinesla vero, ko tudi spomin onega moža, ki je oznanjal njeno reformacijo. K tej toleranci je mogel priti na vsak način le od spon oproščeni narod, ki ima svobodo po glasu vesti in čustva, ne pa po diktatu drugih...«

O naši jugoslovnski demokraciji se ne bi mogel izreči niti podoben slavospev. Naša demokracija je še daleč od tolerance, ker je beseda brez vsebine. Zato je mogoče, da vse govori o demokraciji, toda da nikjer na vidimo tolerance, ki bi morala nujno nastati, če bi bilo pri nas prave demokracije.

Nimamo sicer verskih bojev, ker jih vsled enotnega verskega naziranja naroda sploh imeti ne moremo. Toda zato pa je vse polno intolerance v našem zasebnem, ko v javnem življenju. In težko je reči, kje je intoleraanca močnejša.

Zlasti pa je brez tolerance naše politično življenje. Padli smo že tako daleč, da so nekateri strankarski fanatiki celo ponosni na to, da političnega nasprotnika osebno sovražijo. In ves naš tisk je obvladan od nemorale, da se nasprotnika dosledno graja, da se mu ne prizna niti najmanjše dobrine, dočim se lastnega pristaša kuje v zvezde.

Razvila se je naravnost propaganda mržnje do nasprotnika na eni strani in smešno hvalisanje strankarskih pristašev ob priliki raznih jubilejev, katerih proslava se uprizarja z naravnost mojstrsko iznajdljivostjo. Toleranca pa je potisnjena v kot pozabljenosti.

Kadar ni tolerance, tedaj cvete naravno nasilje. Zalibog da ima pri nas veljavo nasilje najbolj brutalne vrste. Brez vsake obzirnosti se premešča uradnik le iz političnih udarcev in čeprav je vsled premetitve udarjena v prvi vrsti nedolžna uradnikova rodbina, se nikjer ne vidi sočutja, se nikjer ne sliši protesta. Netoleranca je postala identična z barbarizmom.

In postala je tudi ovira narodovemu napredku. Kadar so ljudje tako nestrpnosti, da ne morejo in nečejo mirno poslušati nasprotnikove argumente, da vsakdo smatra za osebno sramoto, če bi evidentno jasni trditvi nasprotnika pritrdil, tedaj je vsak napredek nemogoč, ker je nemogoča vsaka objektivnost.

Človek v samoti, odrezan od družbe in od vsake izmenjave misli, pade neizogibno v divjaštvo, pa naj bo po svojih naravnih talentih tudi največji genij. Isto velja za narod. Če narod nima prilike za izmenjavo misli, če se ne oploja od izkušnji bližnjega, potem mora v svojem razvoju okosteneti in s tem tudi propadati. Le izmenjava misli omogoča

Hrupna seja narodne skupščine.

PRETEPI MED POSLANCI.

Beograd, 10. julija. Seja narodne skupščine se je začela ob 11. V začetku je seja potekala popolnoma mirno. Bilo je nekoliko odgovorov na vprašanja posameznih poslancev. Tako je med drugimi dr. Žerjav odgovoril na vprašanje posl. Pušenjaka glede težkega položaja rudarjev v državnem premogovniku v Velenju. Subotić je odgovoril na vprašanje Vujića, zakaj ni odgovoril na 30 interpelacij. Govori o nezakonitem postopanju nekaterih beležnikov v Vojvodini. Finančni minister je odgovoril na vprašanje dr. Radosavljevića glede izmenjave neupravljenih papirnih novčanic s kovinskim denarjem. Papirnat denar pride popolnoma iz prometa. Stojadinović zatrjuje, da se bo izmenjava izvršila mogoče že koncem avgusta.

Posl. Moskovljević govori o kršitvi poslovniške strani predsedništva skupščine. Njegov govor je izzval veliko ogorčenje. Pride do spopada med Moskovljevićem in Brankovićem (SDS). Z obeh strani padajo žalitve.

Predsednik dolgo zveni. Ob 12. preide skupščina na dnevni red, k nadaljevanju debate o obtožnici proti Lukiniću. Prvi dobi besedo Palaček (SDS), ki govori o Lukinićevem slučaju. Spopad med zajedničarji in samostojnimi demokrati postaja neizogiben. Opozicija je zelo nervozna in replicira na govor Palačka. Samostojni demokrati se pripravljajo z radičevci. Palaček pojasnjuje, da ima Lukinićev slučaj samo politično ozadje. Da hoče opozicija s tem le markirati svojo nedelavnost. Korupcija da obstoji že dalj časa in da so jo negovali zlasti v opozicijskem bloku. (Opozicija: To ni res, ravno nasprotno!) Palaček govori o šefu neke stranke, ki da se nahaja v opoziciji, bloku in ga imenuje z »A.«. Nato govori o drugem šefu, o nekem »B-ju«. Palačkova izvajanja so vzbudila splošen smeh in razigranost. Poslanci kličejo Palačka: »A. B. C. Dr. Zanić glasno ugovarja Palačku. Zanić pravi: »Tudi »Reč« je bila financirana z denarjem Thurn-Taxis in šele kasneje ste pozvali prijatelje, naj list podprejo.«

Pribičević je ves nemiren in skače sem in tja.

Popoldanska seja.

OSTER NASTOP POSL. ZANIĆA PROTI KORUPCiji SDS. — IZ KOROSKEGA SVINCA ŠLO ZA »JUTRO« EN MILIJON DINARJEV.

Beograd, 10. julija. Popoldanska seja skupščine se je začela ob 17. Razpoloženje je bilo v pričetku seje borbno. Toda Palaček, ki je nadaljeval svojo obrambo napram Lukiniću, je povzročil s svojim govorom obilo smeha in veselega razpoloženja v parlamentu, tako da je prišlo do ponovnih nemirov šele na koncu seje, ko so prišla na vrsto osebna pojasnila.

Takoj po otvoritvi seje se podpredsednik spomni smrti Koste Kujundžića, biv. narod. poslanca iz Bosne, navaja njegove zasluge in mu zakliče »Slava«. Nato dobi besedo posl. Palaček, ki brani Lukinića. Povprašuje radičevce, ali so po njihovem mišljenju tudi radikalni korupcionisti ali ne. Radičevci da so obtoževali tudi radikale, homogeno radik. vlado in PP. režim, da je korupcionističen. Dr. Krajač (zajednica): »Ali je govor o Lukiniću, ali o radikalih?« Dr. Zanić: »Tudi za intrige je treba imeti možgane!« Palaček: »O korupciji se govori neobjektivno in po strankarski oportuniteti.« Zanić: »To je z besedami: A. Be-e, Ce-e.«

Palaček citira nato razne novine: »Obzor«, »Jutarnji list«, »Hrvat«; kaj pišejo o aferi Thurn-Taxis. Neki naslov se glasi tudi takole: Na obtožni klop s plačaskimi ministri! Remokrat Ranković: »Tako je, nočemo jih braniti!«

Palaček: »Mi vemo, da je HSS hotela v naši državi napraviti...« Pasariček (radič): »Red.« Palaček: »...hrvatsko fronto...« Trnjari: »proti samostojnim dekratom.« Palaček: »...v Hrvatski, v SDS.« Velik smeh pri radičevcih: »Kaki Hrvati?« Palaček: »Proti vsem korupcionistom. Mi smo čisti kakor solnce.« Opozicija se smeja: »Oho,

večje spoznanje, ki vodi k napredku. Izmenjava misli pa je uspešna zopet samo tedaj, kadar človek človeka spoštuje. To pa je glavna misel demokracije in zato vodi preko nje pot do tolerance.

Nam, ki smo majhen narod, je tolerance zlasti potrebna, ker v medsebojnem sovraštvu ne moremo razviti svojih sil. Ne samo kulturno delo, temveč naravnost dejanje samoohranitve je za nas, da toleranco uveljavimo.

tja. Končno zavpije trikrat: »Lažete, lažete, lažete!« Zanić je to ujezilo. Obrne se k Pribičeviću in z gromkim glasom zakliče: »Pluj! Ne pristoi ministru, da se tako izraža. Pluj, pluj!« V skupščini nastane vihar in šum, toda Zanić s svojim močnim glasom prevpije vse poslance. Predsednik zveni, pa ne more napraviti reda. Radi tega prekine seja.

Poslanci zapuščajo skupščino. Dr. Zanić, ne da se od vrat, pojasnjuje nekaterim poslancem svoj incident s Pribičevićem. V tem hipu pa plane pred njega Valerijan Pribičević in mu pravi: »Sutite vi, vi ste jedna banda.« Zanić revotira, prime Valerijana za rame, ga strese in posadi na tla. Nastane panika. Poslanci SDS in nekoliko radikalov, med njimi tudi Veljko Grgurević, navalijo na Zanića. Grgurević sune Zanića v hrbet. Moskovljević pride Zaniću na pomoč in udari Grgurevića z nogo v trebuh. V splošnem prepiru in pretepu skušata Kobasica in Hadži Oman pomiriti poslance. Po dolgem trudu se jima posreči razdvojiti Zanića in Grgurevića. Šele čez deset minut je bil red vzpostavljen.

Predsednik ponovno otvori seja. Toda, ker so bili poslanci zelo razburjeni, prekine seja in napove prihodnjo ob 17. popoldne.

Ko je že polovica poslancev zapustila skupščinsko dvorano, je prišlo do ponovnih incidentov na dvorišču. Grgurević razžali Moskovljevića, rekoč: »Kukavica, Ti ne smeš prej oditi, predno ne obračunam s Teboj!« Moskovljević: »Pripravljen sem na obračun.« Grgurević se vrže na Moskovljevića in ga sune z glavo v želodec. Moskovljević ga zgrabi za vrat. Nekoliko radikalov skuša Grgurevića pomiriti. Slednji pa plane na Moskovljevića, ga udari po obrazu, da mu je razbil oči. Moskovljević prične krvaveti po licu. Nastane panika. Vsi mislijo, da ga je Grgurević udaril z nožem, kajti Moskovljević ima veliko brazgotino na obrazu.

Kobasica in Andrić primeta Grgurevića in ga odvedeta. Moskovljević pa odide s svojimi ljudmi. Ob 13. je bila šele končana popoldanska seja skupščine.

oho...« Palaček nadaljuje: »Mi se nismo nikdar bali odstopiti od prave poti.« Zanić: »Od poti Thurn-Taxis.«

Pri osebnih pojasnilih demantira Pribičević, da bi on rekel, da bi bilo treba Pašića obesiti na prvo drevo Pešić pravi, da je Thurn-Taxis nemški državljani. Zanić pravi: Pribičević rabi v svoji obrambi psovke. On se dela, kakor da bi bila to prva afeta, ki zadeva njega in njegovo stranko. Medtem pa je svoj čas ravnatelj Jadranske banke Kamenarović izjavil v javnosti, da je morala dati Jadranska banka en milijon dinarjev za tisk samostojnih demokratov kot protiuslugo zato, ker je dobila pod ceno svinca! Država je bila pri tem oškodovana za 8 milijonov, samo da je samostojno demokratski tisk dobil en milijon, ki se je porabil za financiranje »Jutra« v Ljubljani. To je povzročilo razkol v demokratski stranki. Sam Žerjav in Pribičević sta priznala v klubu, da sta prejela za stranko omenjeni milijon dinarjev. Ta afeta je bila edini razlog za razcep demokratske stranke na samostojne demokrate in Davidovičevce. Ta milijon dinarjev je prejel dr. Žerjav.

Predsednik Subotić opominja Zanića, naj ne govori o drugih stvareh in naj se drži dnevnega reda, sicer mu bo vzel besedo. Zanić odgovarja: »Pa to je v zvezi z drugo afero!« Razpoloženje v skupščini postaja zopet borbno in poslanci se dvigajo s sedežev. Zbirajo se v grupah okoli govornika. Samostojni demokrati upadajo v besedo in delajo hrup. Pribičević nervozno skače s svojega mesta in zahteva od Subotića, naj prekine seja. Vsi protesti in vse besede sa-

mostojnih demokratov niso mogli ovreči Zanićevih trditvev. Žerjav je zelo razburjen in krili z rokami.

Zanić vprašuje dalje, ali sme Pribičević po taki aferi nastopati tako, kakor nastopa sedaj! On nima nobene pravice, da tako nastopa. Pred vsem bi moral biti pri takem postopanju sam čist!

Subotić opozarja Zanića, da mu bo odvzel besedo, ako bo še dalje o tem govoril. Zanić ugovarja, da hoče pokazati zvezo med sedanjo in prejšnjo afero, češ da Pribičević po umazani aferi s Kamenarovićem nima pravice nastopati tako, kakor sedaj to dela. Nastane obča zmešnjava. Predsednik zaključuje seja ob 20.10. Zanić ni mogel dovršiti svojega sijajnega govora proti Pribičeviću, marveč ga bo nadaljeval na današnji seji skupščine, ki se prične ob 9. dopoldne. Moglo se je opaziti, da je Pribičević večkrat vstajal nemirno z ministrske klopi in klical Subotiću, naj prekine seja. Pribičević je bil zelo razburjen in je pihal od same jeze, da se je sploh kdo predrznil govoriti o davni, toda še nepozabljeni aferi.

Protokol o pogajanjih za sporazum gotov.

Beograd, 10. julija. Včeraj ob 8. dopoldne so se v ministrstvu socijalne politike nadaljevala pogajanja za sporazum. Pogajanja so trajala do 14. Najprej je prišel iz ministrstva g. Nikić, ki je takoj nato telefoniral v Zagreb »Domu«, naj sporoči St. Radiću o poteku pogajanj. Nato je prišel Trifković, ki je izjavil, da komunicira ni. Na vprašanje: Ali ste gotovi? ni odgovoril ničesar. Na vprašanje: Ali boste zvečer gotovi?, je Trifković odgovoril: Ne vem, če bomo že jutri gotovi, ali stvar napreduje. Kasneje so prišli iz kabineta Gjuričić, Živković, Šuperina in Pavle Radić.

Gjuričić je izjavil: Ob 18. se pogajanja nadaljujejo. Stiliziramo protokol sporazuma. Delamo sporazum iz zapisnikov in potem smo pri kraju. Ne vem, kedaj bo sporazum gotov. Sedaj grem k Pašiću.

Pavle Radić je izjavil: Izdelujemo poednosti delovnega programa, ki bo podlaga sporazumu. Popoldne bomo nadaljevali to delo.

Takoj nato so se razširile vesti, da je sporazum gotov. Politični krogi so govorili celo o ministrskih kandidatih: Za min. šum in rud Nikić, agrarno reformo — Šuperina, socijalno politiko — Pavle Radić.

Popoldne je bil radikalni triumvirat pri Pašiću in mu je poročal o pogajanjih.

Zvečer ob 18. so se zopet sestali delegati. Prvi je prišel iz kabineta Nikić, ki je izjavil vašemu dopisniku: Morem vam reči v imenu delegatov, da so pogajanja končana in protokol dovršen. Jutri bo protokol prepisan na stroj. Nato se bo vršila formalna seja obeh delegacij, na kateri bo protokol sporazuma podpisan. Protokol bodo podpisali v imenu radikalov Trifković, Gjuričić in Živković, v imenu HSS Pavle Radić, Šuperina in Nikić.

Radikalni delegati so sinoči posetili Pašića in mu poročali. Prav tako so radičevci poročali Stjepanu Radiću. Medtem ko so radičevci vsi zelo optimistični je opaziti med radikali naraščanje pesimističnega razpoloženja. To pred vsem vsled tega, ker odloči o sporazumu Pašić, za katerega se misli, da bi sklenil sporazum le prisiljen.

DRAGOVIĆ — Odstopil.

Beograd, 10. julija. Podpredsednik radikalnega kluba Dragović je odstopil, ker ne soglaša s politiko vodstva radikalnega kluba.

Zaradi ital. interesov se ubija naše kmetijstvo.

Jugoslovanski Lloyd piše:

»Te dni je bil v Tergesten zopet dober dan za vse one številne ljudi, ki dan na dan špekulirajo na račun Jugoslavije. To sem tudi danes doživel, ko me je neki star znanec opozoril, da kroži v »zeleni« sobi neko pismo »della Jugoslavia sulla Kerka.«

In v resnici je šlo za našo Krko. Uspešno mi je, da prečitam neko italijansko pismo iz Šibenika, ki se v prevodu glasi:

»Naš pravni zastopnik nam poroča iz Beograda, da je finančni minister končno vendarle naredbenim potom izdal novo carinsko tarifo in jo ob enem predložil skupščini v zakonito odobrenje. Ta tarifa je stopila dne 20. junija v veljavo in to skoraj čisto tako, kakor smo zahtevali, ker je čilski konkurenčni produkt (čilski soliter) obremenjen na vsakih 100 kilogramov z do 12 zlatih dinarjev carine.«

V prvem hipu nisem razumel za kaj gre, toda sem istočasno izvedel, da so delnice družbe »Kerka« — kakor jih tu imenujejo — čvrste. Opazajo vedno večjo radost vsled te vesti, sem se informiral pri nekem našem dobro o vsem obveščenem človeku in ta mi je razložil vso stvar: Se pred vojno so Italijani ustanovili delniško društvo »Società per l'utilizzazione delle forze idrauliche dalmate« (S. U. F. I. D.) — Društvo za izkoriščanje dalmatinskih vodnih sil.

Najprej so zgradili v Šibeniku, potem na Ratu pri Omišu velike tovarne, izkoriščajo vodopade Krke pri Skradini in vodopade Gubavice pri Omišu. Najprej so izdelovali karbid, pozneje pa so se poprijeli industrije apnenega dušika (calcium cyanamid) za umetna gnojila. Kapital in delavna sila je bila povečini iz Italije ter se je na teh mestih, zlasti pa v Šibeniku razvilo gnezdo irredentizma. Avstrijske oblasti so vsled tega nekatero nastavljenec izgnale in poskrbele, da je tudi domači kapital bil udeležen v teh anacionalnih podjetjih je velika, zlasti še, delala, po vojni pa so polagoma razvile svoje delo. Danes je italijanska uprava družbe, čeprav so v njej tudi nekateri »naši« ljudje, bolj agresivna kot pod Avstrijo. Nevarnost teh anacionalnih podjetij je velika, zlasti še ko se iz italijanske strani stalno govori o osvojitvi naših pristanišč in v prvi vrsti Šibenika...

Ta italijanska družba, ki producira drugovrstno umetno gnojilo se mora v prvi vrsti boriti proti čilskemu soliteru in sicer tako v Italiji kot v Jugoslaviji. V Italiji, kjer obstoje tudi druge take tvornice, ni nobene zaščitne carine, ker je italijanska vlada nedavno izjavila, da se ima forsirati kmetijstvo... Mussolini se je postavil celo na čelo zasebne fašistovske organizacije »Za naš kruh«. Torej — kar ni to po kapitalu, upravi, sedežu uprave v Trstu in velikim delom tudi delovne sile dejansko italijansko društvo — moglo doseči v Italiji, to je doseglo potem agentov in pravnih zastopnikov v Šibeniku in Beogradu. Minister Dr. Stojadinović je moral grozno nasesti nekemu brezvestnemu uradniku, da je upeljal zaščitno carino na čilski soliter. In če se ta stvar takoj ne popravi, doživeli bomo najtežje posledice. Evo, zakaj:

Čilski soliter je poznan po vsem svetu kot izvrstno gnojilo in to zlasti tedaj, kadar ra-

bi rastlina hitre pomoči za slučaj slabih semen. Polagoma se je to koristno gnojilo uvedlo tudi v naši državi in to v prvi vrsti po zaslugi naših odličnih rojakov iz Amerike, katerih imena so slavna v vrsti narodnih dobrotnikov: Baburica, Petrinović, Lukinović, Mitrović in mnogi drugi. Ti ljudje, ki so za časa vojne po vsej Južni Ameriki organizirali »Narodno Obran«, ki so iz lastnih sredstev poslali par milijonov frankov »Srbskemu Rdečemu Križu«, ki so po veliki meri vzdržali Jugoslovanski Odbor v Londonu, ki so dali znatne vsote našim invalidom in vojnim sirotam, ti naši dobrotniki so se po vojni potrudili, da dvignejo naše kmetijstvo...

Tako so se zavzeli, da je bil čilski soliter, katerega produkcija je v veliki meri v njihovih rokah in kjer si je mnogo naših ljudi našlo kruha in blagostanja, uveden in razdan po naši državi. V to svrhu je bila ustanovljena v Beogradu posebna pisarna, ki dela samo propagando za čilski soliter in ki daje navodila za njegovo uporabo. Uspehi te pisarne so bili priznani tudi na lanskim prireditvi konferenci.

Gg. Baburica, Petrinović in tovariši pa se niso s tem zadovoljili, temveč so ustanovili parobrodno društvo, našo narodno, s sedežem v Splitu. V par mesecih so nabavili 4 velike prekoceanske parobrode, namestili izključno samo naše jadne in še vedno od državne uprave zapuščene pomorce ter dirigirali prevoz trgovine iz Amerike v Evropo na te parnike, na katerih se vije naša državna zastava in ki nosijo imena naših vojvod-osvoboditeljev. Ti naši dobrotniki so dalje zaprosili od prometnega ministrstva koncesijo za zgradbo velikih skladišč, da bi se mogla vsa prekomorska trgovina usmeriti na naše obale ne samo za naše potrebe, temveč tudi za zaledje. In g. Baburica in Petrinović hočeta še druge dobrote storiti v naši državi. In to v Trstu dobro vedo in zato se trudijo z vsemi silami, da se v kali zatre ta velika in nad vse koristna akcija naših rojakov iz Južne Amerike.

Železniško ministrstvo je že brezmiselno kompliciralo vprašanje skladišč z Reko... Sedaj pa uvaja finančni minister uvozno carino na čilski soliter in ga tako podraži za 25 odstotkov. Našemu kmetijstvu se jemlje uprav blagodejno sredstvo, da se zaščitni italijanski rop. Naše parnike moramo privezati k obali, ker čilski soliter, na katerem toliko naših ljudi zasluži kruh, ne more vsled zaščitne carine priti v državo, naši parniki pa ne morejo prazni odhajati iz Amerike in bodo prevažali čilski soliter v Italijo, za dvig italijanskega kmetijstva...

Tako se ubija naše kmetijstvo zaradi blaga italijanskih irredentistov! Tako plačuje Jugoslavija dobroto, ki jih je prejela od južnoameriških Jugoslovenov! Tako se ubija naša prekomorska trgovina!

In naši nacionalisti molče in ploskajo »nacionalnem« bloku, pod čegar vlado se vse to dogaja! Ne! V Beogradu je predsedstvo tamosnje Orjune izpregovorilo in sicer — proti sporazumu! Zakaj, to da zahteva njeno nadstrankarstvo!

Bilo bi za ves nas znatno bolje, če bi bili s strankarstvom vred rešeni tudi takega »nadstrankarstva«.

Mednarodni železničarski kongres v Bellinzoni.

V dneh od 30. junija do 1. julija je zboroval v Bellinzoni mednarodni kongres železničarjev. Udeležba je bila zelo dobra in se ga je udeležilo 26 organizacij iz 19 držav, med drugim so prišli celo delegati iz Holandske Indije. Prisotnih je bilo 66 delegatov, ki so zastopali 1.095.230 organiziranih železničarjev. Desei organizacij iz devetih držav je svojo udeležbo deloma vsled pomankanja sredstev, deloma pa vsled političnega teorija odpravljalo. Predsedoval je kongresu dosedanj predsednik Mednarodne železničarske organizacije Robert Williams, drugi dan pa njegov od generalnega sveta Medn. žel. organizacije določeni naslednik Cramp.

Zelo obsežna in stvarna debata se je razvila vsled preganjanja železničarjev v raznih državah. Poročevalec Nathans je povdarjal, da je v nekaterih državah koalicijska pravica železničarjev docela ogrožena. Posebno žalostne razmere vladajo v tem pogledu v Italiji, Madžarski, Finski, Grčiji, Jugoslaviji, Palestini, Indiji in Kitajski. Avstrijski delegat Tomschik je konstatiral, da so v Avstriji razmere za železničarje zelo ugodne. Kongres je enodušno sklenil protest proti preganjanju železničarjev in z obžalovanjem konstatiral, da so bili tudi nujni opomini organizacije pri Zvezi narodov in Med-

narodnem delavskem uradu brezuspešni. Zato se bo s tem vprašanjem pečala prihodnja delovna konferenca, vse v mednarodni zvezi vključene organizacije pa se pozivajo, da prisloko preganjanjem železničarjem v pomoč.

Glede osemurnika je bila sprejeta posebna resolucija, v kateri se pozivajo vlade, da čimprej ratificirajo washingtonski dogovor. — Zveza železničarjev je za popolno poddržavljenje železnice in proti temu, da bi prišle te v privatno posest. V upravi železnice bi morali sodelovati železničarji, potniki in delavske organizacije. Železničarske organizacije morajo vzgojevati svoje člane za upravo železnice.

Glede varnostnih naprav pri železnicah je bil sprejet predlog, da se razpiše natečaj za avtomatične sklopke in za enotno provedbo teh odredb v vseh državah. Kongres je obravnaval tudi konkurenco, ki jo vrše avtomobilski železnici. Kongres je bil mnenja, da je treba avtonastavljenec priznati iste pravice ko železničarjem. Z ozirom na apel kitajskih železničarjev se je kongres ostro izrekel proti brutalnim metodam, ki se uporabljajo proti Kitajcem.

Končno se je predsednik zahvalil švicarskim železničarjem za skrbno pripravo kongresa.

Maroška vojna.

Dopisnik fašistovskega »Popolo d'Italia« je objavil zanimiv dopis o maroški vojni. Vsled znanega nasprotja fašistov do Francije je mogoče marsikaj v dopisu pretirano, toda še vedno je dopis tako zanimiv, da zasluži ponatis.

Najprej omenja dopisnik, da so skoraj vsa poročila iz Maroka enostransko barvana in od cenzure znatno popravljena. Zato ni v njih prave resnice. Gotovo pa je to, da je nevarnost kolonialne katastrofe vedno večja in da se vedno bolj vidi neizkušnost francoskih generalov. Španci so se iz svojih porazov vsaj nekaj naučili, dočim bodo morali Francozi še dosti plačati krvi, predno postanejo pametni. Vse ozemlje Mugrep je danes v plamenu, ker ni Francija pravočasno nastopila.

Izgleda, kakor da bi imel Abdelkrim neizčrpen človeški material. Kakor hudourniki se izlivajo njegove čete iz gor, čete, ki mu

slepo zaupajo. Rifani napadajo brez artiljerije. Njih puške so večinoma starega sistema in skoraj brez izjeme malega kalibra. Toda v spopadu so nepremagljivi in zlasti nevarni Senegalecem, katere uporablja Francija, da varuje svoje lastne sinove.

Francoska vojska silno trpi od dezerterstva, ki je zlasti razširjeno v legiji tujecev. Vsi ti brezdomovinski pustolovci čutijo do Abdelkrima gotove simpatije in vrhu tega jih zna še Abdelkrim nad vse spretno vabiti k sebi. Vaba, s katero vabi najemnike iz tuje legije k sebi je dvojna: Žena in žakel. Vsakemu dezertarju obljublja ženo in žakel. Obe nagradi apelirata na najnižje instinkte. Žena kot trofeja po krvavi bitki ima za te izgubljene legionarje nepremagljivo privlačnost, žakel pa je še dragocenejši, ker pomeni pravico ropanja po bitki. Učinek teh vab je velikanski. Še predno stopijo oddelki tuje legije v boj so že decimirani. Vse to pa

enako učinkuje tudi na Senegalece. Da bi temu odpomogel, je maršal Lyautey Senegalecem dovolil, da imajo na fronti svoje žene. Odredba pa je bila dvorcna, ker je nastala silna ljubosumnost med črnci in je disciplinirala trpela.

Sicer pa so Senegalci v boju moč proti moči nesposobni. Abdelkrim je to takoj spoznal in zato ukazal svojim četam, da napadajo z divjim krikom in tako, da se njih noži svetijo v solncu. To tako zelo črne uplaš, da pomečejo brez vsakega odpora orožje od sebe. V zadnjem času se poslužujejo Rifani nove zvijače. Na strelskih jarkih razobesijo velikanske kose krvavega mesa, da tako položaje nasprotnikom kaka usoda jih čaka, če se bodo z njimi borili. Dopisniku so sicer zatrjevali, da je to svinjsko meso, toda odkar uporabljajo Francozi strupene pline, groze Rifani, da bodo vse ujetnike poklali in mučili.

Tako postaja maroška vojna vedno strašnejša in njen obseg vedno večji.

Politične vesti.

»Pogajanja potekajo zelo ugodno.« Po končanih pogajanjih v sredo je izjavil predsednik skupščine Trifković novinarjem v obliki komunikacije: »Pogajanja potekajo zelo ugodno in se zaključujejo. Pogajanja se bodo nadaljevala jutri v istem času in na istem mestu.« Vsako drugo informacijo so radikalni delegati odbili, dočim so radičevci dejali, da je tudi v podrobnih vprašanjih dosežen sporazum.

G. Pribičević je samozavesten. »Vreme« objavlja Pribičevićovo pismo, v katerem pravi med drugim, da ni imel nobenega sestanaka z Zivkovićem. Tudi da ni imel nobenega vzroka informirati se resničnosti vesti o koaliciji radikalov z radičevci brez samostojnih demokratov. Zakaj, on ima kategorično izjavo merodajnih činiteljev narodno radikalne stranke, da se ne misli na tako koalicio brez samostojnih demokratov. Dalje ve g. Pribičević čisto pozitivno, da šef stranke in poslanski klub radikalne stranke še niso sklenili nobenega sklepa glede koalicije z radičevci brez SDS. — Je interesantno, da g. Pribičević prav nič ni ogorčen, če bi bil v koaliciji z radičevci, temi defetisti, ogorčen bi bil le tedaj, če ne bi mogel biti z njimi v koaliciji. Sicer pa Pribičevićev besed ni vzeti kot suho zlato.

»Zamorec je opravil svojo dolžnost.« Balkan, vnet zavzelek g. Pribičevića piše: »Oficielna »Samouprava« imenuje v svojem včeršnjem uvodniku stranko samostojnih demokratov skupino, dočim imenuje radikalno in radičevsko kot stranko. Zamorec je opravil svojo dolžnost, omogočil zmago nacionalnega bloka, zagotovil radikalom moč in sedaj naj gleda, da zgine s psovko grupe ali grupe.« — Je v resnici nehalna politika, da ne pustiti, da bi eni vedno živeli na račun drugih.

Vatikan proti Češkoslovaški. Demonstrativen odhod monsignora Marmaggijs iz Praga, kot protest na oficielno proslavo spomina Jana Husa, je napravil v vsej češkoslovaški javnosti najslabši utis. Vse časopise ostro obsoja korak Marmaggijs in pišejo, da se je Marmaggi proslavljal že v Bukarešti s svojo nestrpnostjo in je moral Bukarešto zapustiti, da se ogne parlamentarni interpelaciji proti njegovemu delu. Listi povdarjajo, da se ne proslavlja na Češkoslovaškem Husa kot heretika, kot borca proti papeštvu, temveč v prvi vrsti kot moža humanitete, borca za pravico in za neodvisnost češkega naroda. Niti misliti ni, da bi si Čehi pustili prepovedati proslavo Husa in nasprotno sprejemajo brez premišljanja v tej stvari boj z Vatikanom. Socialistične stranke zahtevajo takojšen odpoklic češkoslovaškega poslanika pri Vatikanu in v bodoče naj ureja odnosaje med Češkoslovaško in Vatikanom edino češkoslovaški zakon. Izgleda, da so tudi češki klerikali, ki so odpoklic Marmaggijsa povzročili, vzemirjeni, ker je gotovo, da jim ta demonstracija Vatikanu ne bo koristila. Jan Hus je češki narodni junak in proti temu dejstvu bo območel tudi Vatikan. To je proslava Husovega spomina, ki se je grandiozno izvršila v vsej Češkoslovaški, jasno dokazala.

Nezadovoljstvo z novo grško vlado. Republikanska unija proti italofilski politiki generala Pangalosa. Papanastasiu, šef republikanske unije, je odločno nasprotno italofilski politiki, ki jo zagovarja general Pangalos. Ta politika bi po njegovem mnenju mogla privedi do definitivne izgube Dodekaneza in mogoče tudi Krfa. Gospodarsko pa bi pomenila popolno odvisnost Grčije od Italije. Pangalos se je dal zapegljati od tega, ker je videl pred seboj samo Solun in je mislil, da s pomočjo Italije obvaruje Solun pred jugoslovensko nevarnostjo. Toda prava nevarnost ne grozi s te strani, temveč z druge. Nezadovoljstvo republikanske unije, ki je omogočila vladi Pangalosa v parlamentu zaupnico, bi mogla povzročiti krizo vlade. — Z novo vlado pa je nezadovoljna tudi vojaška liga in za časa bivanja Pangalosa v Solunu, mu je bilo to jasno povedano. Pangalos bo vsled tega rekonstruiral svojo vlado.

Demisija dveh italijanskih ministrov. Vsled padca lire sta podala finančni minister De Stefani in minister narodnega gospodarstva De Nava demisijo, ki je bila od Mussolinija sprejeta. Kot naslednika se spominjata Volpi za finančno ministrstvo in Belluzzo za narodno gospodarstvo.

Anketo o uvozi carini na poljedelske pridelke je priredila nemška vlada. V anketno komisijo je povabila poleg zastopnikov strank tudi najodličnejše nemške znastvenike, ker v Nemčiji drugače cenijo znatnost ko pri nas. Posebno pozornost so na anketi vzbujala izvajanja profesorja Seringa, znanega narodnega gospodarja in agrarista. Pred vojno je bil Sering navdušen pristaša zaščitne carine na poljedelske pridelke, sedaj pa je mnenja, da je taka carina napačna.

Agrarna kriza vlada sedaj po vsem svetu in je bistveno drugačna od predvojne agrarne krize. Ni bila povzročena od povečanja kmetijske produkcije, temveč od obubožanja prebivalstva, čegar kupna moč je zato padla. Ker se novih dežel ne more odkriti in ker ni nobene nevarnosti, da bi bila Nemčija preplavljena od cenih prekomorskih živil, zato ni nobene potrebe za zaščitno agrarno carino. Sering priporoča za vsak slučaj samo uvedbo posebne pripravljene carine, ki bi stopila v veljavo samo v izjemnih slučajih.

Kitajska debata v francoskem parlamentu. V debati o politiki Francije do Kitajske je priznal socialist Fontanier, da so zavzeli kitajski dogodki tako grozeč obseg samo vsled sovjetskih hujskanj. Pozivlja vlado, da vodi do Kitajske politiko plemenitega popuščanja. Briand je izjavil, da odgovarja resnici, da francoske koncesije niso od nemirov prizadete. Socialist Moutet je zahteval, da se Francija v nobenem slučaju ne pusti vsled Anglije potegniti v kako akcijo proti Kitajski. Politika do Kitajske mora biti nad vse previdna. Komunist Cachin je seveda trdil, da sovjeti niso niti najmanje sokinji na kitajskih dogodkih.

Dogodki na Kitajskem. Kitajska trgovska zbornica v Šangaju je dovolila za stavljenje pol milijona dolarjev podpore. Kitajske tovarne delajo s polno paro in z velikanskimi dobički, dočim so tuje tovarne brez delavecev.

Samozaščitni sovjeti. — V uvodniku obravnavajo »Izvestija« zunanje politični položaj in ugotavljajo, da se stopnjujejo prizadevanja zapadnih sil bojkota in intervencije proti sovjetom. Lord Birkenhead je za prelom diplomatskih zvez s sovjeti, Briand opozarja na komunistično nevarnost, »Berliner Tagblatt« pa zahteva vsled obdobja treh nemških dijakov, da tudi Nemčija prekine stike s sovjeti. »Izvestija« pravijo, da morejo sovjeti mirno čakati na odredbe zapadnih sil. Prestali smo najbolj brezobzirno blokado in zato se nam ni bať danes, ko so nam na razpolago neizmerna bogastva sovražnih ukrepov Evrope.

Velikobritanska politika v Indiji. — V angleškem parlamentu je imel lord Birkenhead, državni tajnik za Indijo, težko pričakovani govor o velikobritanski politiki v Indiji. Liberalen ton njegovih izjav je presenetil, govor sam je izval mestoma pravo senzacijo. Najprej je govoril lord Birkenhead o reformah, ki jih je upeljala indijska vlada. Te reforme so se izkazale kot dobre, mogle pa bi doseči vse druge uspehe, če bi svajalisti pri upravi dežele sodelovali. Ker ti nečejo sodelovati v avtonomnih upravnih telesih, ki so nastali vsled teh reform, je tu nevarnost, da bodo zmagali oni angleški krogi, ki odločno nasprotujejo vsaki angleški popustljivosti v Indiji. To naj bi svajalisti prevladali. Ni misliti, da bi se izvršila pred letom 1929. kaka revizija reformnih zakonov. Vendar ni državnika, ki bi hotel biti suženj kakega datuma. Svajalisti nočejo sodelovati v indijskem parlamentu, a ob enem so zadnji, ki bi bili zadovoljni, da bi Anglija Indijo zapustila. Za Anglijo ne bi bila opustitev Indije danes nobena izguba, temveč nasprotno gospodarski dobiček, zakaj časi, ko se je moglo bajno deželo izropati, so minuli. Noben odgovoren indijski voditelj še ni postavil zahteve, da zapuste angleške čete Indijo. Če nam očita Indija, da jej vsiljujemo politične oblike zapada, ki da so za vzvod neuporabne, potem odgovarjamo, da vzvod niti še poskusil ni, predložiti nam svoje načrte. Mi bi jih blagohotno preštudirali. Pomota je misliti, da predstavlja Indija en narod. Indija je dežela, v kateri vlada 9 velikih veroizpovedanj in kjer se govori 130 jezikov. Dosedaj se še nikdar ni opazil pojav enotne Indije. Birkenhead je končal z apelom na dominione, da priznajo Indiji državljansko enakopravnost. Govor Birkenheada je napravil globok vtis.

Prosveta.

REPERTOIRE TURNEJE ČLANOV LJUBLJANSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V SLOVENIJI.

- 10. julija v Rogaški Slatini, ob 8. uri zvečer: »Vdova Rožinkica«.
- 11. julija v Brežicah, ob 8. uri zvečer: »Scampoloz«.
- 11. julija v Vranskem, ob 8. uri zvečer: »Smrtni ples«.
- 12. julija v Kaplji, ob 3. uri pop.: »Vdova Rožinkica«.
- 12. julija v Zalcu, ob 8. uri zvečer: »Scampoloz«.
- 13. julija v Brežicah, ob 8. uri zvečer: »Smrtni ples«.

S tem je turneja zaključena.

Koncert pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v soboto, dne 11. t. m. zvečer v Rogaški Slatini, v nedeljo, dne 12. t. m. popoldne v Laškem.

Zbori: Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Zvezka št. 7 in 8 sta zaradi počitnic že sedaj izšla. Julijška številka prinaša dva lahka Adamičeva moška zbora. »Božična in Jezus je majhen« ter Premirlove »Večernice« za mešani zbor, v avgustovi pa je natisnjen Adamičev daljši, zelo zanimiv, dasi za izvajanje težak moški zbor »Krški zvonovi«. Zbori se naročajo po dopisnici na našlov pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.

DANAŠNJE PRIREDITVE V LJUBLJANI.

- Kino Ideal: »Ulica strasti.« Predstave: 4., pol 6., pol 8. in 9.
- Kino Tivoli: »Železna pot.« Predstave: pol 5., pol 8. in 9.
- Kino Matica: »Milijonarjeva kaprica.« Predstave: pol 5., pol 8. in 9.
- Kino dvor: »Ilona.« Predstave: 4., pol 6., pol 8. in 9.

Dnevne vesti.

SKRB ZA OBRATNO ŠOLSTVO.

Letos spomladi je bila Ljubljana presejana od armade obratnega naraščaja, ki je menadoma napolnil ljubljanske ulice. Tedaj se je pod utisom te nadebudne množice obratnega naraščaja mnogo pisalo in govorilo o nujni potrebi, da se država malo bolj zavzame za obratno šolstvo, kakor dosedaj.

Minili so tedni in meseci in od lepih besed ter še lepših obljub ni menda ostal niti spomin. A čas hiti in ne bo dolgo, ko se bodo zopet pričele šole in ko bo velik del obratnega naraščaja zopet brez pravega poteka. Zato opozarjamo merodajne kroge sedaj, ko je še čas, da se pravočasno zavzamemo za obratno šolstvo in da zlasti poskrbimo, da pridejo že v sedanje dvajsete potrebe vse te obratno šolstvo.

Pa ne samo za obratno šolstvo, tudi drugače je treba poskrbeti za obratniške vajence. Je naravnost strašno, v kakšnih luknjah morajo stanovati nekateri vajenci. Kakor da sploh ne bi nikdar obstojala higijena, tako brezobzirna je oblast do lokalov, v katerih morajo stanovati obratniški vajenci.

Preveliko izkoriščanje obratnega vajenca za domačo in hlapčevska dela je druga velika napaka, ki se dogaja skoraj povsodi.

Obratni naraščaj je za naš narod največjega pomena in samo potom njega je mogoče napredek naše industrije. Zato se naj mero- dajni krogi že enkrat zganejo in naj tudi za obratniški naraščaj nekaj store, ne pa, da samo paradiirajo z lepimi govori na obratniških razstavah.

— Dr. Reis petdesetletnik. Dne 8. t. m. je praznovan odlični srbski patriot, znanstvenik in književnik dr. Reis petdesetletnico svojega življenja. Luč sveta je zagledal v Lausannu v Švici, kjer je preživel svoja mlada leta ter dovršil študije ter postal doktor kemije in vseučiliški asistent. Poleg kemije je bil njegov najljubši študij jus. Da se izpopolni v tej vedi, se je preselil v Pariz, kjer se je kmalu seznanil in spoprijateljil z Bertillonom in drugimi. Pozneje je habilitiral na lausanski univerzi kot redni profesor za kriminalistiko. Sledil je stopinjam svojega prijatelja slavnega Bertillona. Bil je ustanovitelj in ravnatelj lausanskega policijskega inštituta. Po Bertillonovi smrti so ga smatrali za četa nove šole kriminalistične patologije. Spisal je mnogo znanstvenih del. Njegovo ime je zaslovelo med vsemi kulturnimi narodi. Ko je izbruhnila svetovna vojna, se je vrnil dr. Reis v svojo pravo domovino v Srbijo. Leta 1915. se je vrnil v Lausanne. V Švici je priobčeval v raznih listih podatke o zverinstvih, ki so jih počenjali v Srbiji Avstriji in Nemci. Vrnivši se v Srbijo je deloval na karitativnem polju ter storil mnogo dobrega zlasti beguncem. Kmalu nato se je vrnil zopet v Švico, kjer se je vrgel z neumorno energijo na propagando. Potem ga vidimo na solunski fronti, kjer se je boril z orožjem in zbiral zopet podatke, tako da so ga obsodili Bolgari in contumaciam na smrt. Na mirovni konferenci v Parizu je bil tehnični delegat Srbije, sodeloval je pri ugotavljanju avstrijskih in nemških zverinstev. O teh stvarih je napisal kakih 16 knjig in nad 800 člankov. Za svojo osebno hrabrost med vojno je bil odlikovan z redom belega Orla IV. reda z meči. Po vojni je dobil sijajne ponudbe od raznih inozemskih univerz, toda odbil je vse ter ostal v svoji domovini, ki ji je posvetil vse svoje sile, dasi se mu doslej ni izkazala hvaležne — vsaj v materijelnem oziru ne.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list« štev. 61 z dne 9. julija prinaša med drugim: »Odločbo, s katero se ukinjata odločba o oprostitvi nekaterih predmetov od uvozne carine in odločba o uvozu drobnega materiala za montiranje tračnic.« »Odločbo, s katero se prepoveduje izvoz zlata, platine in srebra, izdelkov iz zlata in srebra in starinskih predmetov umetniško - zgodovinske vrednosti.« »Pravilnik (naredbo) za izvrševanje zakonov o stanovanjih.«

— Umori in uboji v ljubljanski oblasti leta 1924. V minulem letu je bilo umorjenih in ubitih 45 oseb in sicer je bilo ubitih s topim predmetom 15, ustreljenih 14 in zabodenih 8 oseb; zadavljena in obešana je bila ena oseba, lobjanja je bila zdrobljena eni osebi; žila odvodnica je bila prerezana eni osebi, razbojniki so ubili eno osebo, udarjena po glavi je bila ena oseba, neznanu kakor umorjena je bila ena oseba in umorjeno je bilo eno dete.

— Število samomorov v ljubljanski oblasti v letu 1924. Samomor je izvršilo v minulem letu 77 oseb, in sicer se je obesilo 30, ustrelilo 20, utopilo 11 in zastrupilo 7 oseb; pod vlak sta skočili 2 osebi, iz prvega nadstropja sta skočili tudi 2 osebi; trebul si je prerezala 1 oseba in 1 oseba je skočila iz vlaka; v prepad je skočila 1 oseba, iz zvonika 1 oseba.

— Izkaz za leto 1924. o zdravstvenostati- stičnih razmerah v ljubljanski oblasti. Šte- vilo prebivalcev 555.852; število porok 4281; število rojencev 17.441; (nezakonjskih 1440); (mrtvorjenih 380); število umrlih 9663. — Vzroki smrti: Prirojena življenjska slabost 657, tuberkuloza 1353, pljučnica 659, difterija 42, dušljivi kašelj 53, škrlatinka 74, ospice 24, trebušni tifus 28, gripa 84, kolera infan- tum 39, kolera nostras 1, otročniška vročica 21, bolezn na ranah 68, druge infekcijske bo- lezni 54, kap 449, srčna napaka 421, nove tvorbe zlega značaja (carcinom, sarcom) 308, ostali naravni vzroki smrti 4910.

— Izpremembe v državni službi. Srečko Zalokar, bivši inšpektor državnega skladišča v Trstu in sedanji dnevnika pri finančni de- legaciji v Ljubljani je imenovan za uradni- ka I. skupine III. kategorije pri šumski di- rekaciji v Ljubljani. — Premesena sta Franc Miklavčič, upravitelj šumske uprave, iz Bo- hinjske Bistrice kot upravitelj na Bled, Alojz Rus iz Bleda kot upravitelj v Bohinjsko Bi- strico.

— Kongres Ferialnega saveza. Uprava or- ganizacije srednješolske omladine »Ferial- nega Saveza« je sklenila, da se letošnji kon- gres vrši v Ljubljani mesto v Beogradu. Kon- gres se vrši dne 16. avgusta. Kakor poroča- jo beograjski listi, bo prisostvoval otvoritvi Nj. Vel. kralj Aleksander.

— Razpisana mesta. Odda se mesto okro- žnega zdravnika v Ribnici na Pohorju. Pro- šnje je vložiti do 15. avgusta t. l. pri veli- kemu županu mariborske oblasti. — Na dr- žavnih srednjih šolah in učiteljskih maribor- ske oblasti je oddati več stalnih učnih mest in sicer na državni realni gimnaziji v Celju, na državni gimnaziji v Mariboru, na državni realki v Mariboru, na državni realni gimnaziji v Murski Soboti in v Ptujtu ter na državnem ženskem učiteljsku v Mariboru.

— Otvoritev železniške proge Gračac—Knin. Prometni minister je odredil, da se odpre redni promet na novozgrajeni progi Gračac—Knin dne 26. julija. Dne 25. julija bo slovesna otvoritev. S to otvoritvijo bo vzpostavljena direktna železniška zveza Split in Šibenik preko Ogulina z ostalimi železniškimi progami.

— Premestitev na meščanske šole. Učitelji in učiteljice osnovnih šol, ki žele s šolskim letom 1925/26 službovati na meščanskih šolah v ljubljanski oblasti, naj se nujno zglaste z dopisi pri oblastnem inšpektorju J. Wester- ju, Ljubljana, Bleiweisova c. 10 ter nave- dajo ime, sedanje službeno mesto, službeno dobo, stroko katero žele poučevati in uspo- sobljenost. Oni, ki še ne službujejo 2 leti na sedanjem mestu, morajo za premestitev pro- siti z kolkovano vlogo, naslovljeno na veli- kega župana ljubljanske oblasti.

— Darovi za Jugoslovensko Matico. Trbo- veljska premogokopna družba je prilikom svojega bilančnega zaključka nakazala Ju- goslovenski Matici podporo v znesku Din 3000.—. Šolska mladina v Vodicah nad Ljub- ljano je tekom šolskega leta zbirala prispev- ke za neodrešene bratce in sestre ter ob zaključku šolskega leta nakazala Jugosloven- ski Matici znesek Din 146.75. Narodna čital- nica v Kamniku je priredila dne 7. junija 1925 prilikom slavnostnega odprtja spomin- ske plošče pesnika Antona Medveda vese- lico pri kateri je sodelovala tudi mestna glasba v Kamniku, in je čisti dobiček v zne- sku Din 2099.20 nakazala Jugoslovenski Ma- tici. Odvetnika gg. dr. Novak in dr. Kobal sta iz neke sodne poravnave nakazala Ju- goslovenski Matici znesek Din 200.—. Pokra- jinski odbor Jugoslovenske Maticice izreka vsem darovalcem svojo globoko zahvalo.

— Velik porast železniških nesreč v Av- striji. Iz statistike zveznega ministrstva za trgovino in promet v Avstriji rezultira velik porast železniških nesreč v zadnjem času. Le- ta 1924 je bilo na zveznih železnicah 51 oseb ubitih, 177 pa poškodovanih, tekom meseca maja 1925 pa jih je bilo 8 ubitih in 16 po- škodovanih. Na cestnih železnicah je bilo le- ta 1924 17 oseb ubitih, 319 poškodovanih, v maju leta 1925 pa 44 poškodovanih.

— Enouren štrajk poštinih uslužbencev. Poštnotelegrafski uslužbenci so podvzeli v turek zvečer v znak protesta, ker je bila nji- hova zahteva glede zvišanja plač odklonjena, enouren štrajk.

— Petnajst samomorov v enem dnevu. V ponedeljek ni bilo v Berlinu nič manj kakor 15 poskusov samomora. Vsi kandidati smr- ti so se zastrupili s plinom. V vseh slučajih je intervenirala požarna bramba, kateri se je posrečilo spraviti 10 življenj stih oseb zopet do zavesti, dočim se je ostalih 5 sa- momor posrečilo.

— Število žrtve bostonske katastrofe zna- ša po zadnjih poročilih 250 mrtvih in 400 ranjenih.

— Pozno došel red. Jaš Tomič, takratni urednik »Zastave«, je bil leta 1920 odliko- van. »Službene Novine« so prinesle dekret o odlikovanju. Toda Tomič reda ni dobil. Sedaj, po 5 letih, je red prišel, toda Tomič je že pred dvema leti umrl. Novosadski na- čelnik ga je hotel te dni izročiti njegovi vdo- vi, toda tudi te ni več v Novem Sadu.

— Inkvizicija v kleti financarjev. V turek sta bila zasilana na sarajevskem policijskem ravnateljstvu Joco Tolj in Stepan Kordić, dva železniška uslužbenca, ki so ju aretirali dne 19. julija financarji radi tihotapljenja tobaka. Zasilšana sta bila o zverinstvih, ki so jih uganjali z njima financarji v svoji vo- jašnici in izpovedala sta neverjetne stvari. Dne 19. junija sta prišla k njima 2 financar- ja, ki sta ju pozvala, da jima sledita v po- slopje finančne kontrole. Pravita, da nista vedela, zakaj ju kličejo, zato se nista upira- la. Pri finančni kontroli so jima veleli, da počakata v pisarni. Ko se je zmrčilo, sta pri- šla dva civilista, jima zvezala roke ter ju pe- ljala v klet, kjer sta ju privezala k zidu ter pričela klofutati. Pri tem sta ju spravevala civilista neprestano, kje je tobak. Ker Tolj in Kordić nista, kakor pravita, vedela za no- ben tobak, sta vedno odgovarjala, da ne ve- sta ničesar. Nato sta ju pretepala mučitelja s 2 1/2 kg težkim železom po ramenih. Ko sta se »civilista« utrudila, je prišel neki fincar, ki je odvedel jetnika zopet v pisarno, kjer sta ostala do 2. ponoči. Ob 2. je prišel koman- dant Pavičič, ki ju je velel odvesti v zapor. Tam sta ostala do drugega dne. Zvečer sta prišla zopet dva financarja ter vedla jetni- ka v klet, kjer sta ju izpraševala sprva z le- pa. Ker nista mogla jetnika, kakor trdita, o tobaku ničesar povedati, sta morala sleči čevlje, nakar so ju bili financarji sprva s pa- si, pozneje z bikovkami cele 4 ure po golih podplatih, dokler se niso utrudili in odšli. Poskodbje so zdravniško ugotovljene.

— Velik požar v Glasgowu. V sredo je upepelil v Glasgowu požar eno trgovsko hi- šo in eno cerkev. Na kak način je požar na- stal, še ni znano.

— Političen umor. Iz Brusja poročajo: Pred par tedni je izgnala belgijska vlada 8 židovskih visokošolcev, rumunskih državlja- nov, toda ruske narodnosti, radi komunistič-

ne propagande iz Litiha. Te dni, takoj po odhodu teh komunistov je bilo najdeno v Masi truplo mladega visokošolca Kostrela. Sprva se je domnevalo, da gre za samomor. Toda kmalu se je izkazalo, da gre za umor, ker je ugotovila zdravniška preiskava na truplu poškodbe, ki jih Kostrel ni mogel do- biti v vodi. Poleg tega so izpovedali stano- valci bližnjih hiš, da so čuli v noči ob 21. na 22. junija vpitje in klice na pomoč ter videli štiri sumljive individije, ki so izginile v temni noči, ko so opazili, da se bližajo ljud- je. Domneva se, da so Kostrela umorili nje- govi tovariši. Zakaj bil je član iste organizaci- je, kakor oni, vendar pa ni bil izgnan. Zato so mislili njegovi tovariši najbrže, da jih je izdal ter so ga umorili.

— Hiša se je zrušila. Steklar Fudorić v Zagrebu je adaptiral staro hišo, ki jo je ku- pil pred 6 meseci v namenu, da odpre v njej prodajalno. Prenovil je že vse, treba je bilo le še predelati pritličje v trgovski lokal. Fu- dorić je prošil za potrebno obrtno dovolje- nje, toda predno je dovoljenje dobil, je na- jel zidarskega mojstra Trajbarja, ki je bil pripravljen izvršiti adaptacijska dela s po- močjo treh delavcev. Kopali so in kopali, ta- ko da so srečno izpodkopali temelj za 40 cm. V turek ob 2. popoldne so začeli v kleti, da nekaj škriplje, kmalu je začel pokati in padati omet. Delavci so Fudorića svarili, to- da mož se ni bal, dejal je: »le kopljite, da bomo pričeli preje z betoniranjem«. Okrog treh so opazili stanovalci, da so se začeli tresti zidovi in tla. Hitro so zbežali vsi na ulico. Samo 70 letni Tomo Fudorić, oče last- nika hiše, ni mogel bežati, ker ni mogel od- preti vrat, ki so se stisnile ter vpognila vsled pritiska podirajočega se zida. Komaj so bili vsi drugi stanovalci, 18 po številu, na cesti, pa se je podrl del pročelja ter je padlo več stropov in pritličje. Prihitela je požarna bramba, ki je podvzela potrebna zavaroval- na in rešila dela. Stari Fudorić je imel pri vsem tem še srečo, kajti bil je samo nekoliko poškodovan. Skoda je precej velika. Fudorić je kupil hišo za 450.000 Din, poleg tega so pokončale ruševine mnogo pohištva, nekemu najemniku pa so pokopale 20.000 Din goto- vine. Vsega sta kriva Fudorić in Trajbar. Sedaj bodo hišo popolnoma podrli, ker stoji izven regularne črte pa Fudorić niti nove je bo smel sezidati.

— Strela udarila v radioanteno. V turek popoldne je bil na Dunaju hud vihar, ki ga je spremljal grom in blisk. Ob 3. popoldne je tresčilo v neko staro hišo. Nesrečo je povzročila nestrokovnjaško postavljena ra- dioantena. Strela je stekla preko strehe, pre- bila okno nekega stanovanja ter zdrknila po napeti anteni v zemljo. Pri tem se je užgal na oknu zastor. Žena, ki je bila v sobi, je ostala nepoškodovana Ogenj so pogasili, še predno je prišla na lice mesta požarna bramba.

— Požar orožniške vojašnice. V sredo je uničil v Bitolju požar orožniško vojašnico. Poslopje je pogorelo do tal. Orožniki pra- vijo, da so požar zanetili kaznjenci, vendar preiskava še ni ugotovila pravih krivcev.

— Maščevanje kačakov. Iz Prizrena poro- čajo: Te dni je uničil požar v vasi Radževu več hiš. Skoda je precej velika, ker je pogor- el del letošnje žetve. Več rodbin je brez strehe. Sicer še ni ugotovljeno, če je nastal požar slučajno, ali pa ga je zanetila hudobna roka. Domneva pa se, da so zažgali kačaki, ki se kladijo momentano tam okrog, ne da bi jim dal kdo hrano ali streho.

— Samomor bančnega uradnika. V turek se je ustrelil v Zagrebu v sobi ravnatelja I. hrvatske štedionice bančni uradnik Slavko Kuhar, sin zagrebškega mestnega fizika. Sa- momor je izvršil medtem, ko ga je zaslišev- al neki policijski uradnik radi 150 komadov akcij Hrvatske štedionice, ki so izginile. Preiskava se kljub temu nadaljuje, ker se govori, da je izginilo veliko več akcij kakor 150.

— Dve ljubavni noči sta ga stali 16.000 di- narjev. Ivo Bregović arhitekt v Beogradu slovi kot mož, ki ima uspehe pri ženskah. Vendar se ne meni dosti za dame iz boljših krogov, demimondke so mu ljubše. V teh krogih je v svojem elementu. Tako je srečal te dni v Beogradu neko svojo prijateljico, s katero je živel pred par leti v intimnih od- nošajih v Rokavici. Peljal je elegantno oble- čeno damo na krok in končno, ko mu je po- tožila, da v Beogradu še nima sobe, v svoje stanovanje. Uživala je njegovo gostoljubnost dva dni in dve noči, nakar se je moral arhi- tekt po opravih odpeljati iz Beograda. Ko se je vrnil, je opazil, da mu je zmanjkalo v njegovi odsotnosti več vrednostnih papirjev v skupni vrednosti 16.000 Din. Ker so bila vrata stanovanja ob njegovem pvoratku lepo zaklenjena ter rezervnega ključa ni mogel nikjer najti, si je bil hitro na jasnem, da je obiskala njegovo stanovanje njegova pri- jateljica Anka Ivkov, ki je imela za časa, ko jo je imel pod streho dve noči in dva dni dovolj prilike, da si je prilastila rezervni ključ. Sedaj je pozabil Bregović na ljubezen- ske urice ter je izročil lepo Anko policiji.

Ljubljana.

1— Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča članstvo, da se bodo sprejeli v I. letnik Gre- mijalne trgovske šole le oni vajenci, kateri bodo sprejeti v trgovino v času do 30. av- gusta 1925. Vpisovanje in Gremijalno šolo se bode pravočasno objavilo.

1— Pijani ponočnjaki so uganjali svoja po- balinstva v turek ponoči v Šiški. Začeli so pred Galletovim gradičem, kjer so razbili električno svetilko. Nato so se preselili na vrt gostilne pri Kamniti mizi. Tam so po- lomili par stolov, nato pa znesli več stolov in miz na sredo Vodnikove ceste. Po tem junaškem učinku so jo mahili na Večno pot. Pred Rojinovo hišo so izruvali leseno klop. Nedaleč od hiše so položili čez cesto velik hlo. Le slučajno se je zahaliti, da se ni zgo- dila kaka nesreča, ker ni pasiral ceste v to- ni noben vehikel. — Umestno bi bilo, da po- licija zlikovce, ako jih aruira, prav pošteno zapre, da jim preide veselje za drugi pot.

TURNERJA PEVSKEGA ZBORA LJUBLJAN- SKEGA UCITELJISCA PO DALMACIJI.

Senj, 7. julija 1925.

Sijajno razpoloženi smo se odpeljali mi- nuli teden v popoldanskem vlaku iz Ljub- ljane. Voz je natrpan. Zbora nas je okoli 60, z nami gg. prof. Adamič in Gröbming, par gospodov in dam. Na Kolodvoru sta se prišla od nas posloviti gg. pevovodji Kumar in Pre- love, želeč nam lepe koncertne uspehe in obilo nedolžne zabave. V vlaku silno vroče, fantje v svojem oddelku pojo, g. Adamič kon- trollira svojo vojsko. Novomesto—Karlovce—Sušak. Noč smo prespali in zato tudi ni vi- deli. Plase! Utrujeni in zbiti. Čakal nas je voz za prtljago, sami pa smo morali v hudi vročini peš skoro tri ure. Kraljevica. Pre- nočišče so nam pripravili v šoli. Zvečer se je vršil prvi koncert. Dvorana razprodana, poslušalci zelo zadovoljni. Naš skrbno izbra- ni vzpored je zelo ugajal. Nastop lep, ženski zbor v črnih oblekah. Peli smo navdušeno, tembolj, ker so bili aplavzi čezdalje gromovi- tejši. Ugajali so najbolj zbori: E. Adamičev »Mlad junak«, Hubadova »Bratci veseli vsi«, narodna »Pojdeta na Hrvatsko« in Mokranj- čeva II. rukovet. Vseph koncerta vsestranski. Konec šele ob en četrt na polnoč. Nato k po- čitku. — Drugi dan koncert na občinskem vrtu. Vzporod je bil isti razven nastopa kvarteta, ki je imponiral. Preloveva narod- na »Oj Doberdob«, ki je že skoro ponarodela je žela viharan aplavz ter jo je kvartet mo- ral ponoviti. Na prostem se težje poje kot v zaprtim prostoru, na tem vrtu pa nismo imeli odra in klavirja ter je moral peti žens- ki zbor otroške pesmi brez spremljevanja. — V Kraljevici je prijetno, vreme imamo ugod- no. — Dve uri vožnje do Crikvenice. Tu še prijetnejše. Mnogo gostov raznih narodnosti. Naš Jadran se oživlja, vsako leto ima več obiskovalcev. Ne samo zaradi lepote, tudi ra- di — cen, ker tu je jako po ceni. Zato polno gostov, naš divni Bled s svojimi enormni cenami pa prazen. — V Crikvenici nas po- pirajo in vse potrebno za naš koncert so ure- dili Sokoli, Orjuna, posebno je za nas skrbel Slovenec Menče (Pension Triglav). Koncert (3. t. m.) v Grand hotelu Miramare je častno uspel. Publika povsod vzljubi sloven- sko pesem. Nabito polna dvorana, navduše- nje veliko. Tujei ne morejo nas prehoviti. Na koncertu so bili polnoštevilno navzoči člani pevskega društva »Crikveniška Vilac«, udeležil se ga je tudi zagrebški skladatelj Božidar Široka. Žal, da koncerta tu nismo mogli ponoviti, ker je bilo treba nadaljevati pot v Senj. Vožnja precej huda, morske bo- lezni več slučajev. Ogledali smo si mesto. Namesto, da bi se po načrtu odpeljali na Rab, smo ostali tu. Zadržali so nas. 4. t. m. zvečer smo sodelovali pri serenadi in ob- hodu po mestu v proslavo 1000 letnice hrv. kraljevstva. Velike manifestacije. Nato v pol- ni sokolski dvorani improvizirani koncert z dobrim moralnim in materijelnim uspehom. V nedeljo popoldne nas je občinstvo z god- bo, med pokanjem topičev spremilo na par- nik. Zvečer so nas pristrčno pričakali v Ra- bu z godbo in pozdravnimi govori. Koncert na Rabu razprodan. Sami sebi se čudimo, da moremo še lepo peti, ker smo precej utruje- ni. Turneja bo za en dan podaljšana, ker smo ostali na Rabu, da se malo odpočijemo. Ima- mo krasno vreme, solnce pripeka, sedimo na obrežju in se kopljemo. Jutri na Baško. —

Dopis.

»Pevsko društvo v Dolenji vasi pri Ribni- ci« zapoje v nedeljo, 12. julija 14 prelepih pesmi na svoji vrtni veselici. Nastopi moški, ženski in mešani zbor. Cenjeno občinstvo iz Ribnice in Kočevja gotovo ne pozabi posetiti na ta dan naš zbor, kajti naši vrli fantje in naša pridna dekleta se že skrbno priprav- ljajo na ta poset. Kličemo vsem: »Na veselo svidenje!«

Sokolstvo.

»Ljubljanski Sokol« poziva svoje članstvo, da se vdeležijo polnoštevilno in kroju slavno- sti razviti prapora Sokolskega društva na Viču, ki se vrši v nedeljo dne 12. t. m. Zbi- rališče pred »Narodnim domom« točno ob 2. uri popoldne. — Zdravo! Odbor.

»Ljubljanski Sokol«. P. t. roditeljem se naznanja, da se za časa počitnice telovadba moške dece ukine. — Prednjaški zbor.

Sokolsko društvo v Domžalah priredi v ne- deljo 12. julija javno telovadbo na svojem telovadišču. Veselica na senčnatem vrtu br. Slokarja pri Kuharju. Društva s sokolsko železniško legitimacijo imajo polovično vožnjo. Za Ljubljance krasen izlet! Ob 14.10 iz Ljubljane, ob 21.10 iz Domžal na- zaj.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 9. julija 1925.

Vrednote: 7% investicijske posojilo iz le- ta 1921 den. 65; Loterijska 2 1/2% državna renta za vojno škodo den. 235, bl. 239; Celj- ska posojilnica d. d., Celje den. 201, bl. 206; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 265; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 105; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 800, bl. 808; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 104; Združene papirnice Vev- če, Gorican in Medvođe d. d., Ljubljana den. 100; »Stavna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180; 4 1/2% zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20; 4 1/2% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20.

Blago: Zaboji za slive, 22 1/2, fco nakladal- na postaja bl. 5.50; zaboji za slive, 25, fco nakladalna postaja bl. 7.50; zaboji za slive, 30, fco nakladalna postaja bl. 11; zaboji za slive, 33, fco nakladalna postaja bl. 11.50;

deske, 20 in 25 mm, monte, fco meja bl. 520; ogelje, la, vilano eksp., fco meja, 2 vag. den. 92, bl. 92; pšenica Hardwinter II., fco Postojna trans. bl. 405; pšenica, slavonska, 76/77, 2%, par. Ljubljana, julij bl. 320; ječmen, slavonski, 62/63, par. Ljubljana, julij bl. 230; koruza, slavonska, par. slavonska postaja den. 195; koruza, defektna, gl. vzorca, par. Ljubljana, 1 vag. den. 185, bl. 200.

BORZE.

Zagreb, 9. julija. Curih 1104.5 do 1114.5, Praga 168.05 do 170.45, Newyork 56.63 do 57.43, Pariz 267.5 do 272.5, London 276.5 do 279.5, Milan 208.1 do 211.1, Dunaj 0.0799 do 0.0811.

Curih, 9. julija. Beograd 9.05, Newyork 515.10, London 25.04, Pariz 24.15, Milan 18.90, Praga 15.25, Budimpešta 0.007255, Bukarešta 2.50, Solija 3.725, Dunaj 72.55.

× Lipski velesejem. Jesenski sejem se vrši letos od 30. avgusta do 5. septembra; pomladanski 1926 od 28. februarja do 6. marca 1926, jesenski pa od 29. avgusta do 4. septembra 1926. Zastopništvo je poverjeno tvrdki Stegu in drug, Ljubljana.

× Popust železniške tarife za prevoz blaga preko Sušaka. Trgovska in obrtniška zbornica nam sporoča, da je 30% znižanje železniške tarife, katero je odobrilo prometno ministrstvo z odlokom z dne 23. februarja 1925, M S br. 3473, za čas od 1. marca do 30. junija 1925, bilo včeraj podaljšano za en mesec, to je do konca meseca julija.

× Prodajo starega železnega materiala razpisuje direkcija državnih železnic v Ljubljani na dan 6. avgusta t. l. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 6. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bakrenih peči; pri komandi mesta v Sisku glede dobave 166.000 kg ovsa. — Dne 7. avgusta t. l. pri komandi Otočackega vojnega okruha v Otočacu glede dobave 101.000 kilogramov ovsa; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave razne pločevine, raznih vijakov, matic, svinčenih cev, žebeljev, železa itd. — Dne 8. avgusta t. l. pri intendaturi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave 191.000 kg ovsa. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Prodaja starega železa in jeklenega materiala se bo vršila dne 7. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono.

STRASNOV V TAJNI POLITIČNI MISLI.

Strasnov je prišel v tajni politični misli v Zagreb. V tej krinki je vlek el Strasnov, mali židovski gledališki tajnik iz Budimpešte ves visoki zagrebški klerus za nos. Smrtni strah je vzbujal med duhovščino, počenši od najmlajšega seminarista do knezoškola. Ugnal je kozji rog hrvatskega bana, cesarskega namestnika grofa Pejačevića, dupiral enega od najbolj prevejenih politikov, prisilil je knezoškola, da je podaril pol milij. kron (pri tem treba pomisliti, da se je zgodilo to leta 1907.) — za humanitarne na-

mene. Zasedel je vakantno škofijo, reorganiziral je zagrebški knezoškofijski seminar, končno pa se je spodtaknil samo radi tega, ker se mu je njegovo dejanje preveč dobro posrečilo. Da je bil Strasnov to, zakar se je izdal, mu ne bi bilo treba pozneje sedeti 10 mesecev v ječi, temveč pozvan bi bil v zahvalo za svoj purifikacijski talent na kako izredno visoko upravno mesto.

Strasnov ni prišel v Zagreb kot visok državni funkcionar, da napravi red, prišel je pod krinko ministerijalnega uradnika z Dunaja. Kako je bilo mogoče, da so se dali oslepariti izobraženi ljudje — eden od njih je bil advokat in eden od najbolj zvitih lisjakov v monarhiji, — da so se dali ti ljudje od Strasnova, ki je bil marsikateremu izmed njih glede izobrazbe daleč inferioren? Skrivnost tiči v tem, da Strasnov ni bil samo gospod ministerijalni svetnik Berger-Waldenege, pod čigar imenom je nastopal. Bil je mnogo več. Bil je utelešena slaba vest teh ljudi. Knezoškof je izkoristil svojo škofijo že leta in leta. Vporabljal je cerkvene dohodke — njegova škofija je bila ena od najbogatejših v monarhiji — skoro izključno samo zase. Dasi je znašalo njegovo premoženje mnogo milijonov, je daroval v človekoljubne namene kvečjemu včasih kak stotak. Njegov seminar je bil podoben jetnišnici. Seminaristi so živeli ob kruhu in vodi, dočim se je on gostil s svojo rodbino na kneževskih pojedinah. Voditelj najmočnejše opozicijske stranke, Starčevićeve stranke, je bil izdajalec, ki je prodajal svojo deželo in svojo stranko ob enem avstrijskemu dvoru in Habsburžanom sovražni madžarski vladi, pri čemur pa oferiranega blaga ni nikdar dobavil, Ravnatelj seminarja, ki je vzgajal seminariste v nesnagi in capah, je

vporabljal znaten del od knezoškofa italaskromno odmerjene mu hranarine zato, da je podkupoval gospoda ministerijalnega svetnika Berger-Waldenegega. Čemu? Zato, da bi bil postal škof v Gyaukovaru. In kaj šele hrvatski ban? Strasnov je banu strašno imponiral, zato je ban sklenil, da ministerijalnega svetnika sploh ne bo izpustil več izpred oči. Zagrebški policijski predsednik in banov tajnik sta se peljala za njim v Budimpešto. Tam sta ugotovila v veliko veselje policije, da se je tresel ban »samo« pred Strasnovom.

FRIEDRICH VELIKI IN J. J. ROUSSEAU.

Znano je, da je skušal Friedrich Veliki privabiti na svoj dvor vse znamenite ljudi znanosti in umetnosti. Tako si je silno prizadeval, da privabi na dvor Voltaira in tudi Rousseau-a. Ko je izvedel, da je Rousseau preganjan, mu je poslal pismo, v katerem mu obljublja prostorno hišo, eno uro od Berlina in veliko posestvo, da bi mogel rediti kravo, perutnino in gojiti zelenjavo. »Ponujam Vam hišo, penzijo in svobodo«, tako je končalo pismo Friedricha.

Rousseau je odgovoril: »Vaše Veličanstvo mi ponuja hišo in obljublja svobodo. Toda Vi imate meč in ste kralj! Ponujate penzijo meni, ki ni ničesar storil za Vas. Ali ste že dali pokojnino vsem onim, ki so za Vas nekaj storili? Vsem onim, ki so v Vaši službi izgubili roko ali nogo?«

Odgovor Rousseau-a je dal kralju mnogo misliti in svojega povabila ni ponovil.

Izdajatelj: dr. Josip Hacin.

Odgovorni urednik: Železnikar Aleksander. Tiska tiskarna »Mercur« v Ljubljani.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

»Kaj je?« vpraša ona, a glave ne obrne.

»Jaz — ne morem več.«

»Ne morete več hoditi?«

»Ne.«

»Zakaj ne? Saj hodimo šele komaj dve uri.«

»Ne, moči me še ne zapuščajo ali... moji podplat me nečejo več nositi; silno jih je pobodla ostra trava.«

»Ali, cenjeni gospod, kako naj vam pomagam, svojih čevljev vam vendar ne morem dati.«

»Ne, teh ljubkih čevljev bi gotovo ne spravil na svoje noge, se smehljiva Deacon, v zadnji kavalirski moči, »ampak vaš gospod inženir mi morda posodi svoje copate...?«

Prestrašen se prekine. Z žabjim skokom je zeleni možček pred njim.

»Kaj, moje copate hočete imeti?!« vpije na Deacona s svojim visokim glasom.

»Le za kratek čas, le da se nekoliko...«

»Človek, ali norite? Moje copate? Ali veste kakšne copate so to? To je moja iznajdba — prav moja iznajdba — to je pleteno steklo, ki se nikdar ne shodi, temveč postaja vedno debelejša...«

Adam se prekine, nato veselo vzklikne, se pripogne in nekaj pobere.

»Kaj pa imate?« vpraša Leonor, a se ne obrne.

»Hura, to kar sem že ves čas iskal — košček tobaka!«

»Košček tobaka? Zdaj ste pa vi menda tisti, ki je izgubil pamet?«

»Ne, res, košček tobaka, seveda ni pristen Španjol.«

Košček suhega lesa je, ki ga ponosno pokaže; prava redkost v preri, kjer ni videti ne dreves, ne grmov. Adam potegne žepni nož, ki ima tudi pilo, zname cilinder ter pili vanj suhi les; lesni prah pomeša potem z ostankom tobaka v dozi.

»Voda, tam je voda!« zakliče tedaj Leonor ter pokaže v daljavi bleščečo se vodno črto, in njen glas, že nekoliko hrapav, izraža veselje.

»Ah, kaj je meni do vode, če imam tobak,« meni Adam, uživajoč zmes iz lesne moke in tobaka. »Pristen Španjol to seveda ni, ali... nos mora to verjeti. Izvolite tobaka mr. Deacon? Ne? Pa pustite. A mojih copat tudi ne dobite.«

Deacon ne misli več o tem, tudi ne o drugih čevljih, v pričakovanju na vodo pozabi na vse muke; gotovo je tudi on že zelo žejen.

Leonor, ki je prva, se nekoliko vdre, a gre dalje in vsi za njo, le mojster Adam sezuje copate in sleče zelene nogavice.

Precej časa morajo bresti, da pridejo do prave čiste vode. Leonor tedaj kar enostavno poklekne in pije v dolgih požirkih; tovariši store isto, Deacon si pri tem najmanj pokvari svojo toaletto.

In kar dalje jo mahnejo preko reke, plavati ni treba.

»Ali ne bomo tu nekoliko počivali?« vpraša Deacon malodušno, ko se premagali onostransko močvirje.

»Ne, šele danes zvečer,« odloči Leonor kratko.

»Ali saj moramo vendar jesti! Čemu pa nosimo s

seboj ustreljene ptiče?«

»Šele zvečer. Počivali bomo tedaj, ko vsled teme ne bomo več razločevali sledi.«

»Sreča je, da imamo pravkar prvi krajec,« meni še Adam, »sicer bi tekli kar vso noč.«

In Leonor drži besedo. Občudovanja vredni stanjena krepost in njena vztrajnost. Končno, ima vse drugačno postavo, kakor izsušeni zeleni možček, ki pa vseeno pogumno koraka v svojih copatah. Zdajpazdaj si natlači nos, potem zopet pili košček lesa v cilinder, novodobljeni prah skrbno strese v dozo, zmes na ta način seveda ni boljša.

Deaconovega stokanja ne bomo navajali. Slednjič preneha. Leonor mu je kar naravnost povedala, da se vedno lahko vrne ali vleže v travo; kaj se bo potem z njim zgodilo, ji je vseeno.

Sreča je, da pridejo približno vsaki dve uri do kake reke. Ko se solnce nagne k zatonu, dospo na rob gozda, kjer je avto naredil največjo sled.

Nedaleč v gozdu je potok in tja nameri Leonor korake.

Tam bomo taborili. Sicer je nekoliko v stran od sledi, po kateri se bo vračal Hartung — če Bog da — ali jaz zaupam njegovim zmožnostim, iskal bo naše odtiske in opazil, da smo šli v stran.«

Dobrih sto metrov od avtomobilove poti se utabori pred drevjem. Hitro naredi ogenj in očedijo vodne ptice, ki jih je dosti za pet lačnih ljudi. Peče jih Tom na zelenih vejah.

Da medtem raziskujejo Sioux-Indijanci njihove sledi in se jim natihome bližajo, tega potniki niti ne slutijo.

(Dalje prihodnjič.)

GAMAUFOVO umetno gnojilo za cvetlice

je izborna učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—. Razpošilja društvo:

»VRTNARSKA ŠOLA« V KRANJU. Glavna zaloga: Herzmansky, Korsika, Adria, Bajc, Urbanič, Rana.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 3.—, vsaka nadaljnja beseda 50 para.

Oglase

na vse liste naše kraljevine sprejema po originalni cen. Biro »Reklamac«, Beograd, Knez Mihajlova ulica 11, telefon 2639.

Fižol vseh vrst, suhe gobe, repno seme, kumno, mravljinčna jajca in druge pridelke kupuje SEVER & KOMP., LJUBLJANA.

Cene sporočamo na zahtevo.

Gospodična

posreduje citre proti nizkemu honorarju. Gre tudi na dom. Naslov pove uprava lista.

2 trafiki

se oddasta v najem na sejmishču ob priliki letošnjega velesejma. Ponudbe naj se predložijo do 11. julija ravnateljstvu velesejmskega urada.

Potne vizume

od strani konzulatov v Beogradu preiskrbuje najhitreje za zelo nizek honorar Biro »Reklamac«, Beograd, št. 2639. Po pošti poslani potni listi se takoj vidirajo in se vrnejo priporočeno z doplačilom stroškov.

Abs. jurist

vstopi v odvetniško pisarno. Cenj. ponudbe prosi pod šifro »Vesten« na upravo lista.

Tekstilbazar

Ljubljana, Krekov trg. 10, prvo nadstropje,

prodaja:

FROTIRJE, KREPE, DELENE, CEFIRJE,

MIZNE-PRTE itd.

po vnovič znižanih cenah.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

➡ Zahtevajte ponudbo! ➡

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunejska cesta št. 1a, II. nadstropje.

„GROM“

CARINSKO POSREDNISKI IN ŠPEDIJSKI BUREAU LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 4.

Naslov drsojvkanj: „GROM“.

Telefon: 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse vrste strokovne spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Akademik

mlad, dobro situiran, želi znanstva z istotako gospodično v starosti od 18 do 22 let v svrhu ženitve. Dopisi pod šifro »Srečen zakon« na upravo »Narodnega Dnevnika«.

Ženitev.

Kmet — vdovec — bi se rad oženil. Prednost imajo one, katere posedujejo nekoliko premoženja. — Ponudbe s sliko na upravo lista pod »Ekonom«.

Damski in dekliški slamniki

po znižanih cenah ravno kar došli!

Oblike damske od Din 70.— do Din 150.—, otroške od Din 50.— do Din 70.— nakiten od Din 100.— naprej — dokler traja zaloga. Oglejte si cene v izlozbi

MINKA HORVAT, Ljubljana, Steri trg št. 21

„Opeka“

prvovrstne nizke priporoča opekarna

„EMONA“ D. D.

v Ljubljani — Tovarna na Vili (Brdo) — Pisarna v Prelokovci ulici 3, prihiče.

Visokošolec

išče primerne zaposlitve za čas poletja. Sprejme tudi inštrukcije za jesenske izpite (humanisti). Ponudbe na upravo lista pod »Visokošolec«.

Tapetniki!

Morsko travo dobite najceneje pri »Fructus«, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Naročajte in širite „NARODNI DNEVNIK“!